

V. évfolyam 6. szám 1994. június HÍRMONDÓ

HETEDIK
KIBEN AZ KESERGŐ CÉLIÁRÓL ÍR

1 Mely keserven kiált fülemile, fiát
hogyha elszedi pásztor,
Röpes ide-s-tova, kesereg csattogva
bánattal szegény akkor,
Oly keservesképpen Celia, s oly szépen
sírt öccse halálakor.

2 Mint tavasz harmatja reggel ha áztatja
szépen jól nem nyílt rózsát,
Mert gyenge harmattul tisztul s ugyan újul,
kiterjeszti pirosát,
Celia szinte oly, hogyha szeméből foly
könyve, mossá orcáját.

3 Mint szép liliomszál, ha félbe metszve áll,
fejét földhöz bocsátja,
Úgy Celia feje vagyon lefigesztve,
mert vagyon nagy bánatja,
Drágalátos könyve hull, mint gyöngy, görögve,
vagy mint tavasz harmatja.

"Áldj meg vitézséggel s az jó hírrel névvel,
Hagy szép tisztességgel mindent végezzek el,"

BALASSI MŰVELTSÉGI VERSENY

1994. április 25.

Könyvtárunk az elmúlt évben műveltségi vetélkedőt hirdetett meg Balassi Bálint születésének 440. és halálának 400. évfordulója alkalmából a Salgótarjában tanuló középiskolások és a füleki gimnazisták számára.

A 8 csapat részvételével lezajlott színvonalas versenyen a diákok számot adtak a kor művészeti és irodalmi életéről, megismerték a költő életútját és művészetének egészét.

A vetélkedő első helyezettje a füleki Gimnázium, második a Táncsics Mihály Közgazdasági és Kereskedelmi Szakközépiskola, harmadik a Madách Imre Gimnázium csapata lett. Különdíjat kaptak a 211. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet versenyzői.

A műveltségi verseny támogatói voltak:

Salgótarján város önkormányzata

A Palócföld Szerkesztősége

A Mikszáth Könyvkiadó

Az MDF Városi Szervezete

A Czikora-étterem

A Korona cukrászda

A Salgó-Pezsgő KFT

A Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány

KÖZTÜNK ÉLNEK 6.

OLÁH JOLÁN

naívfestő

Elfogódottan mentem be a 62 éves, csillogó szemű, halk szavú festőnővel a "műterembe", a kis pinchelyiségbe. A gyenge, szürkésfehér neonfényben eleven tűzként lobogtak a körbe rakott képek. Sorra mondja a címeiket is (utólag adja, miután kész a kép): Öszeszűgás, Üldöztetés, Párválasztás, A kőfaragó, Fehér szarvas, Az élet vize, A gólya, Szánkó, Üzen a lélek, Szabadulás, Győzelem, Krisztus...

Minden kép egy-egy életérzést, hangulatot fejez ki, a fű motívum feltűnő kiemelésével, kevés forma (főleg emberi arc, őz, bárány, szarvas, ló, madár), s legfőképpen a színek erejével, íves hullámzásával.

- De gyönyörű ez a cigánylány-akt! Mintha csak Gauguin fenséges "tahiti nőjét" látnám.

- Sokszor hasonlítanak engem már nem élő festőkhöz. Ki az a Gauguin? Őt sem ismerem. Soha senkit nem másoltam, utánoztam.

Ezek a kedvenc képeim, nézze! A Repülő madár, az Elfordult hegedű (zenész cigány családból születtem, de apám volt az utolsó hegedűs), a Vágató paripák, villámok (ez pedig illusztráció a versemhez. Az egyik lányom meg a fia is ír verseket.)

Ez pedig a Földi Péter kedvenc képe: a Kék madár. Erre azt mondta Péter: Jolánka, ha ettől egy fokkal szebb madarat festesz, leteszem az ecsetet.

- Nem véletlen és nem tréfa ez a dicséret. Valóban csodálatos kép. Hogy jutott el erre a szintre?

- Sok szenvedéssel, lemondással és szorgalommal. Későn kezdtem rajzolni: 40 éves koromban. A férjem akkor már festett. Én még csak a Pécskő utcai kis ház előtt rajzolgattam, Balázs János bácsi dicsért, biztatott. Róla mi nem is tudtuk, hogy fest. Csak egyszer, mikor kiállított és megnéztem, földbe gyökerezett a lábam, elsírtam magam a boldogságtól és büszkeségtől.

Minden művészecskét feldobott az ő színre lépése. Mondhatom, Tarjánban ő lendítette fel a képzőművészeti életet.

Én is kértem a férjemtől ecsetet, festéket, s azóta egy napra sem hagytam abba, pedig nagy a család, sok a gond, beteges is vagyok. De a festés éltet, ez ad örömet.

- Kik segítettek, segítik és hogyan?

- Szakmailag Czinke Ferenc segített legtöbbet. A Balassi Asztaltársaságban Tomka Marikával jól megértjük egymást, hozzá is fordulhatok tanácsért.

Brunda Gusztáv igazi jóbarátom. Ő szerezte a párizsi kiállítási lehetőséget, filmet készíttetett rólam, tájékoztat pályázatokról. Most is pályáztam egy egri kiállításra. A Phralipe szervezet is sokat segít, meghívnak alkotótáborba.

- Tudjuk, hogy közel 20 kiállítása volt 1980 óta. Hol szeret jobban kiállítani: külföldön, vagy itthon?

- Itthon jobban szeretnék, de nehezen jön össze újabban. Úgy veszem észre, mintha szaporodnának az irigyeim.

- Mi a terve ezzel a rengeteg képpel (kb. 800)?

- Szeretnék egy állandó kiállítást, de úgy látszik, ez is csak ígélet marad. Eladni is többet szeretnék, mert nagyon szegény vagyok, minden pénzem festékre megy el. De másnak sem sok a pénze mostanában, áron alul meg nem akarom adni.

- A gyerekek mit szólnak ahhoz, hogy művész lett az anyjuk?

- Nem mind örül neki, főleg a fiam nem. A lányaim is kinevetnek néha.

Az éppen látogatóba érkezett egyik lánya:

- Büszkék vagyunk rá, az örömtől mosolygunk, ő pedig azt hiszi, kinevetjük. Nem így van, egyáltalán nem.

/Nagy Jánosné/

Egyletek régen és most

A hadisportok, így a lövészet Salgótarjánban is kezdetben a Magyar Országos Véderő Egyesülethez kötődött. A várossá nyilvánítást követően megalakult a Magyar Országos Véderő Egyesület Salgótarjáni Polgári Lövész Egyesülete. 1925-ben, készülve dr. József Ferenc főherceg fogadására, az egyesület támogatást kért a polgármesteri hivataltól. Ekkor az egyesület céljáról írta:

"Mi, akik a demarkációs határ mentén élünk, összeálltunk egy táborba, hogy a céllövészetet gyakoroljuk és szükség esetén hazánk rendelkezésére álljunk."

A mintegy 150 tagot tömörítő egyesület élénk közösségi életet élt, gyakran tartott műsoros esteket, bálakat. Helyet legtöbbször a Római Katolikus Olvasó biztosított számukra. A rendezvényeiken hangverseny, helyi szerzők által összeállított jelenetek, rövid színdarabok szerepeltek.

1929. június 20-án a városi Ligetvendéglő feletti hegyoldalon lerakták az egyesület leendő lőcsarnokának alapjait is.

A városi szervezet mellett az ifjúság a hadisportok gyakorlására a városi és nagyüzemi leventeszervezetekben talált módot.

Az 1930-as években a Magyar Országos Véderő egyesületről leváltak a lövészes egyesületek, így 1930. szeptember 24-én Salgótarjánban, zömében a korábbi egyesület tagjaiból megalakult a Salgótarjáni Polgári Lövész Egyesület. Elnökének dr. Förster Kálmán polgármestert választották. Főbb tisztségviselői között a város fontos hivatalainak vezető személyiségeit, vállalkozóit találjuk:

dr. Töltőssy Aladár, Horváth László, Szántay István, Karattur Antal, dr. Holcsek Béla, dr. Clementis Kálmán, Timarovszky Sándor, Révai Sándor.

A városi szervezeten kívül kiemelkedő volt az 1933. november 9-én megalakult Acélgári Polgári Lövészegyesület tevékenysége, mely Gábor Áron nevét vette fel.

Mindkét lövészes egyesület célját érzékelte a következő sorok:

"A céllövő sport iránti érdeklődés felkelése, ébrentartása és a céllövés gyakorlása. Az egyesület a főcélként kitűzött céllövő sporton kívül súlyt helyez a tagok vallásos és hazafias érzésének erősítésére, erkölcsi felfogásának nemesítésére, jellemének szilárdítására..."

A lövészet, mint sportág a háborút követően is fejlődött városunkban. A Szabadságharcos Szövetség, majd a Magyar Honvédelmi Szövetség támogatta ezt a sportágat. A Salgótarjáni Kohász Sport Egyesület pedig olimpikeket is adott ifj. Décsői Ferenc és Katkó Pál személyében.

/Bódi Györgyné/

GYEREKEKNEK

Védett természeti értékeink

Riolit tufa és földtani szelvény (Kazár)

A Mátraszele és Kazár települések között húzódomborulat közepe táján, a Mátra felé néző lejtőn kb. 1 hektárnyi területű fehér színű, növényzet nélküli, tekervényesen barázdált terület bukkan elénk. Olyan, mint egy holdbéli tájrészlet! Kb. 20 millió éve keletkezett riolit tufáról van szó, mely egyidős a Mátrával és a Karancssal. A puha tufafelszín a víz eróziós munkája formálta. Száraz időben óvatosan, de jól be lehet járni a területet, esőzések azonban nem tanácsosak rálépni, mert csúszik, mint a szappan, és szinte letisztíthatatlanul ragad a cipőre, ruhára. Látogatása éppen a sérülékenysége miatt nagy figyelmet és óvatosságot igényel.

Ugyanennek a domborulatnak a közeli részén egy másik földtani érdekesség is található. A megjelenésre is tetszetős földtani szelvény a legfelső barnakőszéntelep fedőjében települő agyagos, majd homokos fedőképződményében szív-kagyló, a felette lévő finomszemcsés laza homokkőben "kecskeköröm" maradványok figyelhetők meg.

Mindkét terület egyaránt megközelíthető Mátraszele, illetve Kazár felől.

Irodalom: Nógrád megye védett természeti értékei. 1989.

/V. I-né/

ÉVFORDULÓ

Apáczai Csere János

Apáca 1625. június 10. - Kolozsvár 1659. december 31.

A hónap híres szülöttjei

Apáczai Csere János szegény családból származott, és érdeklődése már 17 éves korában a természettudományok felé fordult. Későbbi éveiben külföldön, Hollandiában tanult, majd Gyulafehérváron tanított. Ő írta a Magyar Encyklopaedia (jejsd: enciklopédia) című művet. Ez volt az első magyar tankönyv. Könyvében orvosi, természettudományos, csillagászati ismeretekkel is foglalkozott. Élete fontos feladatának tekintette, hogy országszerte iskolák létesüljenek, mindenki az anyanyelvén tanulhasson. Ma a legjobb pedagógusokat az ő emlékeztetére Apáczai-díjjal tüntetik ki.

Csukás István

TANÉVZÁRÓ

Félre írka, sutba táska, vidám szemünk ne is lássa, vigyük gyorsan a padlásra, őszig legyen ott lakása.

Elő sárkány, elő labda, szállj az égnél magasabbra. Gyere, állj be a csapatba, estig ne is hagyjuk abba.

Vár a víz és vár a partja, vár a nyári rét, a tarka, szívünk boldog, bőrünk barna, ki erre fut, ki meg arra.

Félre írka, félre táska, vidám szemünk ne is lássa, vigyük gyorsan a padlásra, őszig legyen ott lakása.

VAKÁCIÓ

Június 13-tól indul a nyári szünidei program, melynek kínálatával megismerkedhetsz a könyvtár hirdetőtábláján, szórólapokon és a Városi Televízióban. Néhány kedvcsináló a választékból: gyöngyfűzés, sakkiskola, modellezési tanácsadás, néptánc, origami, fényképezés, természetvédelem, bábkészítés, gyurmázás.

A rejtélyzsákban sok érdekes feladást találsz hétről-hétre.

Gyere, várunk, érdeklődj a gyermekkönyvtárban.

VIDEOMOZI

Június 4. de. 10.00 óra

VADHATTYÚK

Színes szink. japán rajz-mesefilm

Június 6. du. 14.00 óra

A TŰZES ÍJÁSZ

Olasz, spanyol, francia film

Június 11. de. 10.00 óra

HUGÓ, A VÍZILÓ

Színes magyar-amerikai rajzfilm

Június 13. du. 14.00 óra

SZELEBURDI VAKÁCIÓ

Magyar film

Június 18. de. 10.00 óra

HÓFEHÉRKE ÉS A HÉT TÖRPE

Amerikai mesefilm

Június 20. du. 14.00 óra

PUNKY BREWSTER

Amerikai rajzfilmsorozat

Június 25. de. 10.00 óra

DUMBO

Amerikai rajzfilm

Június 27. du. 14.00 óra

PÚPOS LOVACSKA

Szovjet rajzfilm

Új könyvünk

Legkedvesebb mesém

"Az én nagy könyvem" sorozatnyitó kötete ez a szép mesegyűjtemény. Tizenöt klasszikus mese, valamint Gulliver utazásai tömörített feldolgozásban olvasható. Ismét fölragyognak az Ezerégyéjszaka egzotikus színei, megelevenedik az örök vándor, Szindbád útja, Ali Baba és a negyven rabló története.

A mesefigurák sorában megtalálható Pöttöm Panna, a rút kiskacsa, a három kismalac is. Színre lép a skót mesevilág kedves koboldja Pán Péter, s feltűnnek a magyar népmesék kedvelt figurái, Borsószem hercegkisasszony, Jancsi és Juliska.

Találkozhattok A békakirály, valamint A rendíthetetlen ólomkatona történetével is.

Minden kis olvasónknak ajánljuk a szép meséskönyvet.

ESEMÉNYEK

Május 27-én de. 11 órakor FÜZESI ZSUZSA grafikusművész, számos gyönyörű mesekönyv illusztrátora találkozott olvasóival.

Június 3-án 14 órakor B. HORVÁTH ISTVÁN zenés irodalmi műsora a gyermekkönyvtárban.

REJTVÉNY

Mi a különbség

1. Nótárius és notórius között?
2. Légió és régió között?
3. Szauna és fauna között?
4. Novella és nivella között?
5. Korál és morál között?
6. Tikett és brikett között?

Beküldési határidő: 1994. június 20.

A májusi rejtély helyes megfejtése: Miben különbözik?

1. Az egyiknek ecsetje, másiknak mecsetje van.
2. Az egyik állóvíz, másik vízálló.
3. Egyiket kítűzik, másikat betűzik.

Találd ki.: 1. Három: nagymamám, anyám és én. 2. Az anyja. 3. Az édesanyja csókja, az édesanyja karja

Könyvjutalmat nyert:

Balog Szeréna, Kazár, Lenin u. 15.; Berki Hajnalka, Bátortereny, Borbála u. 1.; Hegyi Andrea, Salgótarján, Alkotmány u. 9.; Rácz Kinga, Bátortereny, Borbála u. 1.; Vokács Katalin, Mizserfa, Május 1. út.

JAZZKÉPTÁR

STAN GETZ

(szaxofon)

Izgalmas "pillanat" a jazz történetében. Fehér muzsikusz, 4 évtizedes pályafutás, egyedi hangvétel, példakép még azoknak is, akik mosolyogva fogadtak minden olyan próbálkozást, ami nem New Orleans-ból vagy Chichagóból indult. Getz hangzásának bársonysimasága, az általa kialakított lebegő effektus népszerűvé tette mind a klasszikus, mind az avantgarde hallgatóságánál. A felszín alatt égető töltések rejtőznek, s csak alkalmilag törnek fel. Rövid európai látogatása után új elgondolásokkal tér vissza az Egyesült Államokba. Kiterjedt figyelemmel fordul a brazil és más latin-amerikai zenei formák felé. Ennek eredményeképpen számos latin lemezt készített, amelyek rendkívül népszerűek lettek, közöttük a "The Girl from Ipanema", inentől jegyezzük a jazzben a bossa-nova divatot. A legkisebb "művészi engedmény" nélkül talált meg egy olyan közérthető dallamvilágot, mely óriási lépést tett lehetővé a műfaj közérthetővé tételében.

Mérföldkőnek számító albuma, a "Jazz Samba" (1962) megtalálható könyvtárunk zenei részlegében.

/Holtai Gábor/

ZENÉS PÉNTEK ESTÉK

Június 3-án 18 órától

"KOJAK"

EGBERTO GISMONTI:

Sol do Meio Dia

+ MÉG VALAMI MÁS

Június 17-én 18 órától

"KOJAK"

RALPH TOWNER:

Sound and Shadows

+ MÉG VALAMI MÁS

ÜNNEPI KÖNYVHÉT '94

a Balassi Bálint Könyvtárban

Június 6-án 15.30 órakor JACSMENIK JÓZSEF füleki festő kiállításának megnyitója a könyvtár emeleti kiállítóterében.

Június 7-én 16.30 órakor vendégünk VÁMOS MIKLÓS író.

A könyvtárban megvásárolható, s a találkozó után dedikálható az író könyvhétre megjelent Ha én Bródy volnék c. kötete.

A beszélgetést Zöldi László sajtótörténész, kritikus vezeti.

Június 8-án 14 órakor EMBER JUDIT És ne vigy minket a kísértésbe c. filmjének vetítése kezdődik,

16 órakor pedig ankét. A film rendezőjével Antalné Prezenszky Piroska népművelő beszélget.

Június 9-én 16 órakor BÓDI TÓTH ELEMÉR Európai tea c. kötetét bemutatja Alföldy Jenő irodalomkritikus, a könyv szerkesztője. Közreműködik Sándor Zoltán előadóművész.

Június 13-án 16.30 órakor Könyvpremier CSONGRÁDY BÉLA Kötődések c. kötetét be mutatja Baranyi Ferenc költő.

Június 2-án 16.20 órakor az Ünnepi Könyvhét salgótarjáni megnyitója. Ünnepi köszöntőt mond Erdős István író, publicista.

16.30 órától PÉCSI ILDIKÓ Bizalom című irodalmi műsorára várjuk az érdeklődőket.

Június 6-án de. 11 órakor a Kodály Zoltán Általános Iskolában,

13.30 órakor a gyermekkönyvtárban találkozó JANIKOVSZKY ÉVA írónővel.